

Projektnr: 32765-1
Diarienummer: 2009-004371
Projektledare: Stig Göthe
Handläggare: Ronak Naderi, Teknikavdelningen

Stockholm 2012-02-28

Bo Normark, VD Elkraftringen

Slutrapport ENARD februari 2012

Sammanfattning

ENARD – Electric Network Analysis, Research and Development – har varit ett IA (implementing agreement) inom IEA sedan 2005 med syfte att behandla elnätsfrågor. Sverige har varit ordförandeland sedan 2006. Elkraftringen har uppburit stöd från Energimyndigheten att samordna det svenska deltagandet i ENARD. Den senaste stödperioden omfattar 2010-01-04 – 2012-02-29. Parallellt med ENARD har ett nytt IA planerats, vid namn ISGAN. Under 2011 har diskussioner förts om att fusionera ENARD med ISGAN för att på så sätt koncentrera de svenska insatserna. Den sammanslagning som nu sker skapar en rationellare grund för det svenska deltagandet i internationell smart-grid-utveckling uppnås även huvudmålet, nämligen att bidra till en aktiv svensk utveckling av elnät och elsystem. ENARD upphör att existera 2012-02-29.

Summary

ENARD - Electric Network Analysis, Research and Development - has been an Implementing Agreement within IEA since 2005 with purpose to deal with electric network issues. Sweden has had the presidency since 2006. Elkraftringen has received support from the Swedish Energy Agency to coordinate the Swedish participation in ENARD. The latest grant covers the period 2010-01-04 - 2012-02-29. Parallel to ENARD a new IA has been planned, named ISGAN. In 2011 the work to merge ENARD with ISGAN started, to thereby concentrate the Swedish efforts and create a rational basis for the Swedish participation in international smart-grid development. This also supports the the main goal for ENARD, namely to contribute to an active Swedish development of electricity and electrical systems. ENARD ceases to exist 2012-02-29.

Slutrapport

Rapportering från det svenska deltagandet i och ordförandeskapet för ENARD (Electric Network Analysis, Research and Development)

Elkrafteringen lämnar härmed slutrapport för projektet ENARD (Electric Network Analysis, Research and Development). Rapporten bygger vidare på den statusrapport som lämnades i december 2010, och den lägesrapport som lämnades i februari 2011.

I korthet noteras att projektet ENARD har slutförts och att ENARD den 29 februari 2012, kommer att upphöra som det IEA implementing agreement det varit sedan 2005. Det betyder inte att projektet misslyckats, tvärtom, delar av ENARDs pågående verksamheter kommer nu att lyftas in i ett nytt implementing agreement som heter ISGAN¹. ENARDs uppställda mål har nåtts för varje enskilt år under verksamhetsperioden och genom att den sammanslagning som nu sker skapar en rationellare grund för det svenska deltagandet i internationell smart-grid-utveckling uppnås även huvudmålet, nämligen att bidra till en aktiv svensk utveckling av elnät och elsystem.

Bakgrund

Alltsedan IEA år 2005 påbörjade ett s.k. implementing agreement om elnätsfrågor benämnt Electricity Networks Analysis, Research, and Development (ENARD), har Elkrafteringen uppburit stöd från Energimyndigheten för att samordna det svenska deltagandet i ENARD. Arbetet kommer enligt innevarande kontrakt mellan de medverkande länderna att pågå till den 29 februari 2012.

Energimyndigheten har i denna projektomgång beviljat stöd för verksamhetsperioden 2010-01-04–2012-02-29 med högst 1 636 625 kronor.

Allmänt om ENARDs organisation av arbetet

Sverige deltar som ett av 14 länder i ENARD². Sverige har sedan 2006 varit ordförandeland. Uppdraget har lagts på Elkrafteringen, som genom sin tidigare ordförande Stig Göthe sköter detta uppdrag.

ENARDs verksamhet har drivits i fyra arbetsgrupper och Sverige har deltagit i alla grupperna.

- Annex 1 har varit det administrativa och sammanhållande annexet, obligatoriskt för alla deltagande länder. Annexet ordnar seminarier samt ställer samman rapporter av gemensamt intresse. ENARD-arbetets gemensamma administration har hållits samman av en s.k. operating agent från EA-technology i Chester UK.
- Annex II har inriktat sig på integrationen av småskalig elproduktion och hantering av kunder, och möjligheterna att nå mer självständiga och lokala elnät utan att tappa i kvalitet. I detta annex drivs arbetet av Österrike och Schweiz (Bacher Energie and Austrian Institute of Technology). Från svensk sida har främst Fortum varit aktiva tillsammans med Svensk Energi.
- Annex III är ett annex som inriktat sig på att studera s.k. asset management för transmissions- och distributionsföretag. Även detta arbete drivs av ett kansli från EA-

¹ International smart grid active network (ISGAN).

² USA, Sydafrika, UK, Belgien, Frankrike, Nederländerna, Italien, Spanien, Schweiz, Österrike, Danmark, Finland, Norge och Sverige

Technology. I arbetet har från svensk sida i första hand Vattenfall deltagit, men även Svensk Energi har medverkat.

- Annex IV slutligen handlar om transmission och alldeles speciellt om stora system. Här har främst Svenska Kraftnät varit aktiva. Detta projekt har utvecklats mot att täcka systemaspekter på nät när förnyelsebar kraft skall hanteras i systemen. Det kommer att ombildas till ISGAN Annex 6 efter 29 februari 2012.
- Annex V är ett under 2011-12 diskuterat nytt annex, som skulle följa och lära av de internationella smart-grid-demoprojekt som pågår. Det har inte startat aktivt, men dess innehåll och idéer förs nu över i ISGAN Annex 1 och 2 arbetet.

Om Exekutivkommittén och övergripande planering

ENARDs Exekutiva Kommitté håller normalt två möten varje år, så även under 2011, då med möten i Phoenix, Arizona, i mars 2011 och i Scheveningen Nederländerna i oktober 2011. Det senare mötet hölls gemensamt med ett nytt IEA implementing agreement ISGAN ExCo möte under samma tid (mer därom senare).

I samband med varje ExCo möte³ har sedan starten en workshop ordnats. Den största och mest besökta skedde vid mötet i Paris den 27-29 april 2010 med ca 95 deltagare varav ett tiotal var svenskar som behandlade "Grid Policy"-frågor. Mötet blev på sitt sätt en genomgång av skälen till att driva ENARD och därmed ett kvitto på betydelsen av arbetet, men också en inledning till att fundera hur just elnätens betydelse skulle tonas fram och samordnas för att bli rätt hanterade i det internationella arbetet. Det stod klart att nätens centrala roll i såväl utvecklade länder som utvecklingsländer nu måste bli mycket mer synliga för att de satsningar som görs på klimatvänliga alternativ skall lyckas. Uppmärksamheten har också ökat kraftigt under senare år.

Exekutivkommittéen konstaterar att betydelsen av ENARDs arbete har ökat, men också att nätområdets utveckling fortsatt måste uppmärksammas. Under 2011 har också det nya initiativ som IEA skapat genom International Smart Grid Active Network (ISGAN) följts och ett samarbete kommit att inledas. Man kan säga att det strategiska arbetet under 2011 har präglats av att å ena sidan veta att man genom ENARD kan lära av andra och samla gemen kunskap och å andra sidan vetskapen att ett framväxande nytt IA ISGAN kan bli orationellt. Detta borde då tala för någon form av samordning mellan de två IA-na.

När det vid exekutivmötet i Madrid den 29-30 september 2010 förelåg förslag om att begära förlängning för ENARD med en ny femårig termin var rollen för ISGAN ännu okänd. Helt oberoende av detta hade IEA begärt - av rent interna administrativa skäl - att ENARDs exekutiva kommitté skulle förlänga innevarande arbetstermin med sju månader till den 28 februari 2012. Det gav ytterligare respekt åt ENARD att hinna veta mer om ISGAN.

Mötet i Madrid ansåg det generellt sett olyckligt att på sikt ha två IA inom Smart Grid, men ansåg även att de två IA na öppnade för två något olika arbetsinriktningar. Nuvarande ENARD har i allt väsentligt sprungit fram ur ett genuint branschintresse att lära mer av varandra och samtidigt skapa en plattform som kan uppmärksamma de för framtidens elsystem så viktiga nätfrågorna. Å andra sidan så initieras nu ett arbete kallats ISGAN (International Smart Grid Action Network) av politiker

³ Så när som på ett undantag för mötet i Phoenix, Arizona.

och beslutsfattare för att snabbare driva fram ett antal viktiga frågor. ENARDs Madridmöte beslöt att ansöka om en förlängning, men också att uppdraga åt ordförande och vice ordförande (presidiet) att följa utvecklingen och ta erforderliga initiativ.

Detta arbete "att följa ISGAN utvecklingen" blev i hög grad aktivt för EKR representant från december 2010 och har under 2011 periodvis varit intensivt. I januari 2012 kunde slutligen ansökan om att förlänga ENARD efter 29 februari 2012 återtagas när de viktigaste och styrande förhandlingsdelarna för ett "samgående" med ISGAN fallit på plats. För närvarande pågår slutjustering av en del mindre frågor och överlämning av rättigheter från ENARD till ISGAN.

Det svenska ENARD arbetet

I det svenska arbetet har under hela ENARD tiden de svenska aktörerna haft regelbundna uppdaterings- och informationsmöten. I första hand gäller det aktörerna Vattenfall, Svenska Kraftnät, Fortum och Svensk Energi samt Elkrafttringen. För att vidga informationen och inflytandet har även kallats även andra intressenter in till informativa och uppdragsdiskuterande möten. Därmed vidgas samverkan till ytterligare organisationer varav kan nämnas ABB, CTH, KTH, InnoEnergy, SEK, Elsäkerhetsverket och Energimarknadsinspektionen. Därutöver har Energimyndigheten kallats. Uppskattningsvis har 15-20 myndigheter och företag deltagit i träffarna under 2006-10. Informationen har berört 30 – 50 personer.

I och med att Sverige i april 2011 beslöt att delta i ISGAN har denna ENARD grupp omvandlats, förnyats och formaliserats till en svensk ISGAN-samordningsgrupp, som på samma sätt genomfört möten inför ExCo sammanträden. Själva informations- och samordningsarbetet har alltså varit gemensamt för ENARD och ISGAN under 2011.

I respektive Annex deltar företagen enligt redovisningen på bilaga 1. Företagen rapporterar om arbetet på de gemensamma träffarna och där dryftas även vilken hållning Sverige bör inta till olika förslag som ExCo skall ta ställning till.

Sverige har medverkat aktivt på flera av de av ENARD kansliet ordnade seminarierna. Under 2011 deltog svenskar i seminariet i Scheveningen och såväl i Paris som i Madrid uppträdde svenska specialister som talare. Detta lyfter Sveriges anseende som ett utvecklat och kunnigt land när det gäller smarta elnät.

I bilaga 1 finns ett kalendarium med noteringar kring det svenska ENARD arbetet.

Mål och måluppfyllelse

De övergripande målen med ENARD har varit:

- Sammanställning, spridning och utbyte av information rörande elektriska transmissions- och distributionsnät med fokus på pågående och förväntad utveckling i de deltagande länderna.
- Granskning och analys av nyckelfrågor inom FoU, design, drift och underhåll samt företagsledningsfrågor inom området.
- Granskning och analys rådande och emotsedda regelverk och deras betydelse för ekonomisk utvärdering och optimering av elnätens tillgångar.

Som framgår av sidan 1 samt av bilagan (kalendariet) har information givits om många specifika frågor dels genom själva ENARD programmet och dels via möten som ordnas av respektive annex och dess arbetsgrupper. I Sverige har sedan denna information spritts vidare, i princip en gång per kvartal. Därutöver har under 2011 ett halvt dussin informativa föredrag om ENARD givits vid skilda sammankomster. Under Almedalsveckan ordnades både under 2010 och 2011 ett speciellt välbesökt seminarium om Smarta elnät där bl.a. information om ENARD och de svenska insatserna för att utveckla smarta elnät blev ett uppskattat inslag.

Under juli månad 2010 genomfördes en enkät om den svenska inställningen till ENARD (och till internationellt Smart Grid arbete). Denna enkät gjordes som en förberedelse för exekutivkommitténs beslut om en ev. ny arbetstermin för ENARD. Med stöd av enkäten kunde Sverige rösta för en förlängning. När nu arbetet fortsätter inom ISGAN ger enkäten ändå en signal om intresset för framtida nätfrågor.

Efter ExCo mötet i Phoenix i mars 2011 har arbetet varit helt inriktat mot att söka en samordning mellan ENARD och ISGAN. Detta har förankrats såväl med Energimyndigheten som med deltagare i det svenska arbetet (den nya ISGAN plattformen i Sverige har även en representant från näringsdepartementet). Det gör att målet för arbetet förskjutits. Ordförande har kommit att få mer direkta uppdrag att förhandla och åstadkomma de beslut och överenskommelser som gjort en sammanslagning möjlig.

Det betyder också att de uppställda ursprungliga målen inte rätt mäter det de borde för år 2011. Att ENARD kan överlämna delar av sin verksamhet och tidigare insamlade resultat till ISGAN är rationellt och när nu ENARD nu kan avvecklas den 29 februari 2012, så är det något som ger ISGAN en god start och hela smart-grid arbetet en framgång.

Mot denna bakgrund finns fog att påstå att uppställda mål för arbetet har uppnåtts fram till och med 2010. Under 2011 har nya mål tillkommit som innehållits genom att ENARD nu kommer att upphöra men delar av dess verksamhet fortsätta inom ISGAN.

ENARD upphör 29 februari 2012, men arbetet går vidare inom ISGAN

ENARD har i enlighet med septemberbeslutet i Madrid 2010 arbetat mot och även förberett alla nödvändiga dokument för att förlänga av uppdraget efter 29 februari 2012. Sedan ISGAN våren 2011 tagit fram förslag till strategisk plan och nödvändiga legala dokument för att ansöka hos IEA om att få instifta ett nytt Implementing agreement från april 2010 har förhandlingar förts om inte en samordning av de två IA borde vara en rationell lösning. För Sverige som ordförandeland har detta inneburit en del icke förutsedda kostnader då dessa förhandlingar givit upphov till en del extra resor och extra arbete.

ENARD går nu samman med ISGAN. ENARD Annex IV kommer att bli ett nytt ISGAN annex 6. Dessutom kommer erfarenheter från ENARD kansliarbete att överföras till ISGAN och de rättigheter som ENARD upparbetet föras över till ISGAN.

Som erkänsla för arbetet att på ett år fusionera ENARD med ISGAN har Stig Goethe av ISGAN ExCo utsetts till ordförande emeritus i ISGAN.

Ekonomi

Projektets ekonomi redovisas i separat slutredovisning som enligt projektbeslutet insänds till Energimyndigheten senast 2012-04-29 tillsammans med slutrekvisition.

BILAGA 1

Kortfattat kalendarium över händelser som rör ENARD under 2010 - 2012.

Normalt arbete som följer invanda rutiner och utförs av många olika svenska ENARD-aktörer får en tendens att både krympa och glömmas i en sammanställning som denna. Listan skall därför bara ses som ett "stöd för minnet" över det som kan beskrivas som händelse.

2010

Månad	Datum	Händelse/Möte/Program	Ev Kommentar till Resultat
Jan	13	Koordineringsmöte på KTH om vad som händer med ENARD och annat smart-gridsamarbete i Sverige. Deltagare är EKR, PC, KTH, CTH; ABB, SEK, Elsäkerhetsverket, Vattenfall; Sv Kraftnät, Elforsk, STRI; Fortum, Sv Energi, El; m. fl.	Mötet ger en information om vad som händer i olika grupper och en bas för enskilda aktörers beslut om eget förhållningssätt och egna insatser.
	Från 20:e	EKR deltar i enskilda SmartGrid diskussioner med olika aktörer t.ex. Innoenergy, ABB, och VAB bl.a. för att förmedla kunskap o. synpunkter inför svenskt ställningstagande till EUs SET plan.	
Febr		Förberedelser inför ENARD seminarium i april. Omfattar skriftliga synpunkter och telefonmöten.	Uppföljning och anmälan av sv delegater samt samordning av synpunkter inför mötet
		"Remissarbete" för smartgridfrågor bl.a. genomförs telefonmöten med svenska aktörer för att fånga in synpunkter.	
Mars	3-4	Annex II möte i Leuven, inför vilket rapporter granskas, remissas och skrivs om i samverkan med Fortum och Sv Energi.	Gäller rapport om Distribuerad distribution
	16-17	Information om ENARD på Energitinget	
	25-26	SmartGrid möten – konferens, där ENARDs arbete är en del av informationen	
April		Återkommande telefonkonferenser om dels ENARDs Parisseminarium dels nästkommande, i Madrid	
		Förberedelser av tal och inlägg. Inläsning av dokument inför ExCo möte. Samordning mellan sv delegare.	
	27-28	Seminarium ENARD i Paris	Stort och välbesökt seminarium ca 100 delegater
	28-30	ExCo möte i Paris	
Maj	V 18	Återföring av information från ENARD möte i Paris.	
	17	Informerar om ENARD på Fera-möte	
		Planeringsmöten per telefon inför Madrid.	Upprepade telefonmöten under hela sommaren med arbete därimellan
		Uppföljning av de svenska insatserna. Rapportläsning och remisser.	
	31	Information om ENARD i Österrike	

Juni	7-8	Rådsmöte om smartGrid på IEA i Paris	IEA kallar ordförande till samordningsmöte inför skrivande om IEAs SmartGrid i Road-Map.
	11	Information och diskussioner kring smartgrid på STEM efter SET planebeslut i Spanien. Berör även nyskapandeförslaget ISGAN.	
	17	Deltagande i KTH seminarium om smartgrid	
		Remissarbete och koordinering av Svenska åsikter avseende annex II.	
	Hela juni	Förberedelser av SmartGrid mötet i Almedalen	
Juli	9	SmartGrid dag i Almedalen med ENARD på schemat	Välbesökt seminarium på Sigyn. Ca 75 deltagare
		Remisskrivande inför förlängning av ENARDs termin. Möten – per telefon och över nätet – med utsedd administrativ arbetsgrupp	Ett "kontinuerligt arbete under sommaren
Aug	5	Förberedelser inför septembermötet med ENARDs ExCo	
	10	Telefonmöte med ExCos adm arbetsgrupp inkl förberedelser och efterarbete	
		Informationsinhämtande om ISGAN och telefonmöten med ENARD Sverigedeleger	
		Inläsning och av ExCos matrial och handlingar samt fördiskussioner om dessa med utvalda.	
	26	Diskussioner med departementet om ENARD-ISGAN	Överläggningar om hur ENARD ISGAN skall samordnas tar en allt större del av tillgänglig tid under hösten.
	31	Information om SmartGrid på Elmarknadsinspektionens hearing	Ca 150 personer tas del i vad som händer inom ENARD
Sept	3	Möte med Sv ENARD referensgrupp inför Madrid	
	27 - 28	ENARD seminarium i Madrid om smartGrid och reglering	
	28-30	ExCo möte i Madrid	
Okt	7	Möte med departementet om ENARD	
	8	SmartGrid/ENARD information och lägesrapportering med SEK. Standardisering vad kan göras?	
	13	Information på China wind World om smartgrid (med egenfinansiering från STEM)	Anförandet hålls som ordförande i ENARD (i Kina) men ger också möjlighet att exponera Sverige och Sv Vindkraftindustri
	18	Information på Högskolan Gotland om vind och smartgrid inkl ENARD	
Nov		Diskussioner med nordiska länder om SmartGrid och ENARD	Förhoppningen är att en samordning ger större tyngd
	29	Diskussion och koordinering ENARD ISGAN	

		på departementet	
	30	Information i Bryssel om ENARD på smartGridkonferens	
Dec	7	Information om ENARD (bl.a.) i Ludvika för ABB kunder	
	Hela hösten	Förlängningen av ENARDs termin förbereds	

2011

Månad	Datum	Händelse/Möte/Program	Ev Kommentar till Resultat
Jan	V1-4	Inläsning, telefonförhandlingar ENARD/ISGAN; samråd inom/utom SWE om förändringar för ENARD, I Sverige berörs aktörerna EKR, PC, KTH, CTH; ABB, SEK, Elsäkerhetsverket, Vattenfall; Sv Kraftnät, Elforsk, STRI; Fortum, Sv Energi, EI; m. fl.	Under dec/Jan beslutas att pröva om det går att hitta samverkan ENARD/ISGAN
	26:e	Specifika telemöten med IEA och ENARD presidium. Samma dag även möte med Näringsdepartementet om utvecklingen	
Febr	3:e	Överläggningar i Oslo om tänkbart samarbete kring Annex IV	Förberedelser för utspel om ökad samverkan SWE-NO
	14:e	Överläggningar om ENARD/ISGAN/EU fou inriktning med Energimyndigheten, Elmarknadsinspektionen och Vattenfall representanter	
	17 och 18:e	ENARD presidium telefonmöten under ca 3 timmar. Planering inför våren.	Det gäller planering inför ENARD ExCo möte i Phoenix i mars månad och möjliga utspel för samgående.
	hela febr	Genomgång (remissarbete) av ISGAN förslag. Påverkan som underlättar samverkan inom IEA och samarbetet med ENARD.	
Mars	1-3:e	Medverkan i ENARD Annex IV arbetsmöte i Trondheim bl.a. för att förbereda detta annex överflyttning till ISGAN. Berör från SWE även Sv Kraftnät och ABB.	Slutredigering av ANNEX IV rapportering
	4:E	Deltagande i Näringsdepartementets hearing om Smart-Grid.	
	8:e	Planering inför EU Telesidas smart-grid dagar i Heidelberg. Presentation av ENARD och invitation till telesidan att delta i Elsidans smarta nätarbete. Kraftsidan närmar sig IT aktörerna.	Ericsson och IT konsulter ser kopplingar till Smartgrid som går bortom ren mätvärdeshantering
	V 10-11	Överläggningar med svenska aktörer, samordningsarbete, enskilda möten om	

		smart-grid med Energimyndigheten och medverkan i Energiutblick. (Totalt ca 55 h dessa två veckor)	
	12	ExCo möte i Phoenix Arizona under vilket bl.a. ENARDs och ISGAN presidium möts vid två tillfällen och drar upp riktlinjer för möjliga utvecklingsalternativ.	
	30-31	Deltagande i seminarium med telesidan i Heidelberg	Stort och välbesökt seminarium ca 100 delegater
April	14 och 15:e	Den 14:e samrådsmöte med svenska ENARD aktörer efter Phoenix och Energimyndigheten. Den 15:e sker överläggningarna med svensk Energi i dessas lokaler.	Avhandlas i första hand bildandet av ISGAN, inriktningen på ENARDs arbete samt det kommande ISGAN ExCo mötet i Korea i Juni. Samstämmig svensk syn.
	18-20	Planeringsmöten på IEAs kontor i Paris om bl.a. de förändringar som smart grid står inför, men framför allt hela elsektorns framtid.	Tillfälle till nödvändig avstämning av det pågående arbetet med att få ihop ENARD och ISGAN
		Uppföljning av de svenska insatserna. Rapportläsning och remisser.	
Maj		Återkommande kontakter inom ENARD presidium och remissarbete med förslag på ISGAN arbeten.	
Juni	11-19	Deltagande i ISGAN första ExCo möte i Korea	
Juli	V27	Smart-grid ett vanligt tema i flera seminarier i Almedalen. Även PC ordnar ett ihop med ABB.	Välbesökt seminarium på Sigyn. Ca 75 deltagare
		Påbörjas ett arbete att se till att ENARD Annex IV går in i det nya ISGAN. Detta kräver diskussioner med flera men framför allt att ett Program of Work tas fram så att det kan sändas ut inför kommande beslutsmöten i IEA. Tidskritiskt är ett möte med s.k. EUWP 29-30 sept vilket innebär att underlag skall gå ut 29 augusti.	
Juli/Aug		Åtskilliga möten och telefonsamråd med de svenska intressenterna i det kommande arbetet för detta annex.	
Aug	11	Möte med interimistiska styrgruppen för Annexet	
	26	Information om ENARD på det första mötet med den svenska ISGAN samordningsgruppen	
Sept		Förberedelser för beslutsmöten i såväl EUWP, ExCo, som CERT. Därtill info till svenska ISGAN gruppen.	
	29	Deltagande i EUWP möte med föredragning om ENARD planeringssituation. Beslut att ha kvar de två alternativen "förlängning av mandatet" respektive "slå ihop och	

		avveckla ENARD”	
Okt	12	Svenskt ISGAN/ENARD möte inför ExCo mötet i Scheveningen	
	Vecka 42	ENARD semibarium och ExCo för såväl ENARD som ISGAN.	
Nov	2	Möte mellan ISGAN/ENARD presidium på telefon	
	3	Påbörjas den internat svenska rundan att informera om ENARD och ISGAN samt att diskutera formerna för medverkan från olika svenska aktörer i det nya.	Överläggningar om hur ENARD ISGAN skall samordnas tar en allt större del av tillgänglig tid under hösten.
	8-9	Överläggningar med IEA och möte med CERT om fortsatt arbete inom ENARD	
	22	Planeringsmöte med ENARD Annex IV interim coordination group i Oslo om arbetet med att utveckla det som skall överlämnas och bli ISGAN 6.	
Dec		Åtskilliga telefonmöten och samråd med berörda intressenter. Textskrivande och omskrivande.	
2012			
jan	10	ENARD seminarium på Tammsvik om budskap från Annexet och ny inriktning på det kommande.	Seminarier har ett 25 tal delegater från 7 länder. Från svensk sida medverkar aktivt Sv Kraftnät, ABB, STRI, PC och Energimyndigheten. Mötet är aktivt med Workshops för att få fram de budskap som bör bäras vidare till t.ex. politiker.
	V 3- 6	Omhändertagande av Tammsvik. Rapportskrivande och hantering av remisser för budskap och textförslag.	
	30	Efter överläggningar och olika laggranskande turer meddelas så denna dag att presidiet beslutat ta tillbaka ansökan om att få förlänga ENARD bortom den 29 Februari 2012. Därmed upphör detta implementing agreement denna dag.	
Febr		Fortsatt information om att ENARD upphör, Telefonkonferenser samt inlemmande av de delar som beslutats kunna stå till ISGAN förfogande.	